

1. Devarim 17:8-13

On the basis of the Torah that they will direct you,
and on the law which they will say to you,
you must act;

do not stray from the matter that they will tell you right or left

כִּי יִפְּלֹא מִמֶּךָ דְבַר לַמִּשְׁפָּט בֵּין-יָדָם לְדָם בֵּין-דִּיּוֹן לְדִיּוֹן וּבֵין לְגַעַל לְגַעַל דְּבַר רִיבַת בְּשַׁעֲהֶיךָ
וְקִמַּתְּ וְעִלִּית אֶל-הַמִּקְוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֶל-הֶהָיֶה בְּךָ וּבְאֹת אֶל-הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל-הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בַיָּמִים הַהֵם
וְדַרְשְׁתָּ וְהִגִּידוּ לְךָ אֶת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט:
וְעָשִׂיתָ עֲלֵי-פִי הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ מִן-הַמִּקְוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר ה' וְשִׁמַּרְתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יֹרֹךְ:
עַל-פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יֹרֹךְ
וְעַל-הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר-יֹאמְרוּ לְךָ
תַעֲשֶׂה
לֹא תִסּוֹר מִן-הַדְּבָר אֲשֶׁר-יִגִּידוּ לְךָ יְמִין וּשְׂמָאל:
וְהָאִישׁ אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה כְּזָדוֹן לְבַלְתִּי שָׁמַע אֶל-הַכֹּהֵן הַעֹמֵד לְשָׁרֵת שֵׁם אֶת-ה' אֶל-הֶהָיֶה אוֹ אֶל-הַשֹּׁפֵט
וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא וּבְעֵרְתָּ הַרְעָה מִיִּשְׂרָאֵל: וְכָל-הָעָם יִשְׁמְעוּ וַיִּרְאוּ וְלֹא יִזְדָּוּן עוֹד: ֹס

2. Talmud Shabbat 23a

What blessing does he make?

“Who has sanctified us with His commandments and commanded us to light the Chanukah lamp.

Where did He command us?

Rav Avya said: *Do not stray*;

Rav Nechemyah said: *Ask your father and he will tell you; your elders and they will say to you.*

מאי מברך?

מברך אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של חנוכה

והיכן צונו?

רב אויא אמר: מלא תסור;

רב נחמיה אמר: שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך.

3. Talmud Berakhot 19b

A beraita:

Great is human dignity, in that it pushes aside DO NOT in the Torah

Why (does it push aside)?! Say *there is no (value to) wisdom or understanding or sagacity opposite G-d!*?

Rav son of Shva had interpreted this in the presence of Rav Kehana: the DO NOT of *do not stray*.

They laughed at him: The DO NOT of *do not stray* is deoraita!?

Said Rav Kehana:

A great man said something - Do not laugh at him!

All Rabbinic matters – they supported on the DO NOT of *do not stray*, and because of dignity - the Rabbis permitted.

תא שמע:

גדול כבוד הבריות שדוחה [את] לא תעשה שבתורה.

ואמאי? לימא: אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'!?

תרגמה רב בר שבה קמיה דרב כהנא: בלאו דלא תסור.

אחיכו עליה: לאו דלא תסור דאורייתא היא!?

אמר רב כהנא:

גברא רבה אמר מילתא - לא תחיכו עליה!

כל מילי דרבנן - אסמכינהו על לאו דלא תסור, ומשום כבודו - שרו רבנן

4. Vayikra 18:30

You must be shomer My mishmeret

*to not do of the abominable statutes which were done before you,
and you will/must not be defiled in them.*

I am Hashem your G-d.

וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־מִשְׁמַרְתִּי
לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת מַחְקוֹת הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ לְפָנַי
וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם
אֲנִי יְקֻקֵּךְ אֶ־לְהִיכֶם: פ

5. Talmud Yebamot 21a

Said Rava:

From where in the Torah is there a hint to (prohibitions of incest with regard to) secondary relatives?

Scripture says *because the men of the Land did all those abominations* –

Those = the ‘hard ones’, so derive that there are ‘soft ones’, and what are they? Secondary relatives . . .

Rav Kehana said, from here:

You must be shomer My mishmeret – make a mishmeret for My mishmeret.

Said Abbayay to Rav Yosef:

But that is deoraita!?

It is deoraita, but the Rabbis interpreted it.

Everything in the Torah is interpreted by the Rabbis!?

Rather it is derabannan, and the verse is a mere support.

אמר רבא:
רמז לשניות מן התורה מניין?
שנאמר: כי את כל התועבות האל עשו אנשי הארץ –
האל = קשות, מכלל דאיכא רכות, ומאי נינהו? שניות . . .
רב כהנא אמר, מהכא:
ושמרתם את משמרתִי - עשו משמרת למשמרתִי.
א"ל אביי לרב יוסף:
הא דאורייתא היא?!
דאורייתא ופירשו רבנן.
כל התורה נמי פירשו רבנן?!
אלא מדרבנן, וקרא אסמכתא בעלמא.

6. Maimonides, Commentary to Mishnah, Avot 1:1

“and make a hedge for the Torah” – meaning the gezeirot and takkanot which distance a person from transgression,

as The Exalted said: “*You must be shomer My mishmeret*”,

and they said in explanation of this: “make a mishmeret for My mishmeret”.

ועשו סייג לתורה - רוצה לומר הגזרות והתקנות אשר ירחיקו את האדם מן העבירה,

כמו שאמר יתעלה: "ושמרתם את משמרתִי",

ואמרו בפרוש זה: "עשו משמרת למשמרתִי".

7. Maimonides, Commentary to Mishnah, Introduction

The fourth category

these are the laws that the prophets and sages of every generation established as a fence or hedge for the Torah;

these (are the laws) that Hashem commanded to do generally when He said *"you must be shomer My mishmeret"*, which via tradition = "make a mishmeret for my mishmeret";

these are (the laws) that Chazal call "gezeirot".

There can be disputes regarding (laws in) this category as well . . .

See that bird-meat in milk is a rabbinic gezeirah to distance from sin, while only kosher-animal-meat is forbidden by the Torah, but the Sages forbade bird-meat in milk so as to distance from the prohibited, but some among them did not favor this gezeirah,

thus Rabbi Yose the Gallilean would permit eating bird-meat in milk,

and the people of his place would eat it, as is explained in the Talmud.

But when there was assent by all regarding one of these gezeirot – one may not transgress it in any way

. . .

The fifth category

These are the laws that are made via analysis to arrange interpersonal matters

a matter that has in it no addition to the words of the Torah nor subtraction

or in matters that are because of tikkun haolam in matters of religious law

and these are what the Sages called "takkanot and minhagot"

and it is forbidden to transgress them in any way **since the entire nation has assented to them**

Shlomo a"h warned against transgressing these and said who breaches a fence a snake will bite him . . .

והחלק הרביעי

הם הדינים שקבעום הנביאים והחכמים שבכל דור ודור על דרך הגדר והסייג לתורה,

והם שצוה ה' לעשותם באופן כללי באמרו *ושמרתם את משמרת*, ובא בקבלה "עשו משמרת למשמרתי".

והם שקוראים אותם חז"ל גזרות.

וגם בהם יש שתהיה מחלוקת . . .

הלא תראה שבשר עוף בחלב הוא גזרה מדרבנן להרחיק מן העבירה, ואינו אסור מן התורה אלא בשר בהמה טהורה,

ואסרו חכמים בשר עוף כדי להרחיק מן הדבר האסור,

ומהם מי שלא נראית לו גזרה זו,

לפי שר' יוסי הגלילי היה מתיר אכילת בשר עוף בחלב,

והיו אנשי מקומו כולם אוכלים אותו כמו שנתבאר בתלמוד.

וכשתהיה הסכמת הכל על אחת מגזרות אלו - אין לעבור עליה בשום פנים.

. . .

והחלק החמישי

הם הדינים שנעשו בדרך העיון להסדרת הענינים שבין בני אדם

דבר שאין בו הוספה על דברי תורה ולא גרעון,

או בענינים שהם מפני תקון העולם בעיני הדת,

והם שקוראים אותם חכמים תקנות ומנהגות.

ואסור לעבור עליהם בשום פנים הואיל והסכימה עליהם כל האומה,

וכבר הזהיר שלמה ע"ה מלעבור עליהם ואמר ופורץ גדר ישכנו נחש . . .

8. Maimonides, Book of Commandments, Principle of Inclusion/Exclusion 1

It seems to me that what brought them to this (=counting DO derabanans in the 613)

Is our blessing on them "Who sanctified us with his mitzvot and commanded us . . ."

and the Talmud's question "where did He command us?" and answer "Do not stray".

But if this is the reason they counted them –

it would be proper for them to count anything derabanan,

because whatever the Sages said to do, or cautioned us against –

Moshe Rabbeinu at Sinai was already commanded to command us to uphold them

This is the meaning of saying *On the basis of the Torah which they will direct you and the law which they will say to you, you must act,*

and cautioning us against transgressing any matter they had made as a takkanah or gezeirah,

saying: *Do not stray from the matter which they will tell you right or left*

ומה שייראה לי שהביאם אל זה –

היותנו מברכין על אלו הדברים "אשר קדשנו במצותיו וצונו על מקרא מגלה" ו"להדליק נר" ו"לגמור את ההלל",
ושאלת התלמוד (שבת כג א) "היכן צונו?" ואמרו "מלא תסור".

ואם מטעם זה מנו אותם –

הנה ראוי שימנו כל דבר שהוא מדרבנן,

כי כל מה שאמרו חכמים לעשותו, וכל מה שהזהירו ממנו –

כבר צווה משה רבינו בסיני שיצונו לקיימו,

והוא אמרו (ר"פ שופטי') על פי התורה אשר ירוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה

והזהירו מעבור בדבר מכל מה שתקנו או גזרו,

ואמר (שם) לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל

9. Nachmanides, Attacks on Principle of Inclusion/Exclusion 1

But the opinion of BHG in this matter is not wondrous or distant

because every gezeirah that the Sages made as a hedge for the Torah so as not to touch upon a deoraita DO NOT – does not enter this calculation . . .

whereas reading Megillat Esther, and Chanukah lamps, and Hallel, and 100 blessings daily, and all (other derabanan DOs) that BHG counted as independent mitzvot –

we were commanded regarding those by the Great Beit Din, and they contain no gezeirah or distancing from Torah obligations,

and the secondary-relative-prohibitions were also not supported on the DO NOT of *Do not stray*,

because they are not implied by the Torah, so the Sages could not include them within Torah

prohibitions,

rather those and those like them were supported on the DO *you must be shomer My mishmeret*,

and they darshened in Yebamot "make a mishmeret for my mishmeret" . . .

just as they supported the rest on the DO NOT of *Do not stray*, also as a mere support

ודעת בעל הלכות גדולות בזה לא נפלאה היא ולא רחוקה היא

שכל גזרה שגזרו חכמים לעשות סייג לתורה דלא ליגע באיסורא דאורייתא - אינה באה בחשבון הזה . . .

אבל מקרא מגלה ונר חנכה והלל ומאה ברכות וכל שמנאן בעל ההלכות מצות בפני עצמן –

הן שנצטוו בהן מב"ד הגדול, ואין בהן משום גזרה והרחקה מאיסורי התורה,

ואלו השניות גם כן לא נסמכו ללאו דלא תסור,

שאינן להם עניין במשמעות התורה, ואין חכמים יכולין לכלול אותם באיסור תורה,

אלא הן וכיוצא בהן נסמכו למצות עשה ושמרתם את משמרת.

ודרשו שם במסכת יבמות (כא א) עשו משמרת למשמרת . . .

כמו שסמכו השאר ללאו דלא תסור נמי אסמכתא בעלמא:

10. Maimonides, Code, Introduction

...

(These prior collections) also explained the matters that the Sages and Prophets of every generation were *gozer* in order to make a hedge for the Torah,

as they heard from Mosheh explicitly,

as Scripture says: *You must be shomer My mishmeret = make a mishmeret for My mishmeret*

They also explain the minhagot and takkanot that they were metaken or noheg in every generation,

as seen fit by the beit din of that generation, because it is forbidden to stray from them,

as Scriptures says: *Do not stray from the matter which they will tell you right or left*

...

גם יתבאר מהם דברים שגזרו חכמים ונביאים שבכל דור ודור לעשות סייג לתורה,

כמו ששמעו ממשה בפירוש,

שנאמר *ושמרתם את משמרתתי = עשו משמרת למשמרתתי*.

וכן יתבאר מהם המנהגות והתקנות שהתקינו או שנהגו בכל דור ודור, כמו שראו בית דין של אותו הדור, לפי

שאסור לסור מהם,

שנאמר *לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל*.

11. Maimonides, Code, Laws of Rebels 1:1-3

A.

The Great Beit Din that is in Jerusalem

they are the root/essence of Oral Torah

they are the pillars of legal direction

and from them statutes and laws emerge to all Israel

and the Torah ?promised? regarding them

as Scripture says: *On the basis of the Torah which they will direct you* – This is a DO

and everyone who believes in Mosheh Rabbeinu and his Torah is obligated to rely/support their

religiolegal actions on them and to rest upon them.

בית דין הגדול שבירושלים

הם עיקר תורה שבעל פה,

והם עמודי ההוראה

ומהם חק ומשפט יוצא לכל ישראל,

ועליהן הבטיחה תורה

שנאמר *על פי התורה אשר ירוך - זו מצות עשה,*

וכל המאמין במשה רבינו ובתורתו - חייב לסמוך מעשה הדת עליהן ולישען עליהן.

B.

Anyone who does not act in accordance with their direction – transgresses a DO NOT,
as Scripture says: *Do not stray from the matter which they will tell you right or left*
but there are no lashes for violating this DO NOT since it can be capital, as every sage who directs
against their words is executed by strangulation.

Whether matter that they derived via Tradition, which are the Oral Law,
whether matters that they derived analytically via the Exegetical Principles for Torah and it seems to
them that the matter is such,
whether matters that they made as a hedge for the Torah and in accordance with the need of the hour,
these being the gezeirot and the takkanot and the minhagot –
each and every one of these three matters - there is a DO to obey them, and a transgressor of any one
of them transgresses a DO NOT.

Behold it says *On the basis of the Torah which they will direct you* – these are the takkanot and gezeirot
and minhagot which they direct to the public in order to strengthen the religion and repair the world.
and on the basis of the law which they will say – these are the matters which they derived via *din* using
one of the Exegetical Principles for Torah
from the matter which they will tell you right or left – this is the Tradition which they received one from
the mouth of another

כל מי שאינו עושה כהוראתן - עובר בלא תעשה
שנאמר לא תסור מכל הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל,
ואין לוקין על לאו זה מפני שניתן לאזהרת מיתת בית דין, שכל חכם שמורה על דבריהם - מיתתו בחנק,
שנאמר והאיש אשר יעשה בזדון וגו',
אחד דברים שלמדו אותן מפי השמועה, והם תורה שבעל פה,
ואחד דברים שלמדו מפי דעתם באחת מן המדות שהתורה נדרשת בהן ונראה בעיניהם שדבר זה כך הוא,
ואחד דברים שעשאו סייג לתורה ולפי מה שהשעה צריכה, והן הגזרות והתקנות והמנהגות –
כל אחד ואחד מאלו השלשה דברים מצות עשה לשמוע להן, והעובר על כל אחד מהן עובר בלא תעשה:
הרי הוא אומר
על פי התורה אשר יורוך - אלו התקנות והגזירות והמנהגות שיורו בהם לרבים כדי לחזק הדת ולתקן העולם;
ועל המשפט אשר יאמרו - אלו דברים שלמדו אותן מן הדין באחת מן המדות שהתורה נדרשת בהן;
מכל הדבר אשר יגידו לך - זו הקבלה שקבלו איש מפי איש.

c.

Matters of Tradition – are never subject to dispute, so any matter which you find a dispute regarding –
that you can know is not a Tradition from Mosheh Rabbeinu;

But things they learn via *din* –

if the entire Great Beit Din all assent to them – they have assented;

if they dispute about them – they follow the majority and output the law following the majority;

the same is true of gezeirot, takkanot, and minhagot,

if part of them saw fit to be gozeir a gezeirah or be metaken a takkanah, or that the people should
?leave aside? this minhag,

while part of them didn't see fit to be gozeir this gezeirah nor metakein this takkanah nor ?leave aside?

this minhag –

they give-and-take face-to-face, and follow the majority, and output the matter following the majority.

דברי קבלה אין בהן מחלוקת לעולם, וכל דבר שתמצא בו מחלוקת - בידוע שאינו קבלה ממש רבינו;
ודברים שלמדין מן הדין,

אם הסכימו עליהן בית דין הגדול כולן - הרי הסכימו;

ואם נחלקו בהן - הולכין אחר הרוב ומוציאין הדין אחר הרבים;

וכן הגזרות והתקנות והמנהגות,

אם ראו מקצתן שראוי לגזור גזירה או לתקן תקנה או שיניחו העם המנהג הזה,

וראו מקצתן שאין ראוי לגזור גזרה זו ולא לתקן תקנה זו ולא להניח מנהג זה –

נושאים ונותנים אלו כנגד אלו, והולכין אחר רובן, ומוציאין הדבר אחר הרבים.

12. Beit Habechirah (Meiri) to Avot 1:1

The third statement is that they must make a hedge for the Torah because until that time they would not make a hedge to prohibit the permitted out of concern lest they come to do something prohibited

and as a result they would constantly come to commit actual transgressions

as we find them marrying foreign wives in Ezra, and desecrating Shabbat, and many others, but now, in the Babylonian Exile, they began to make takkanot and fences to sanctify themselves via what was permitted to them so as not to touch on Torah prohibitions.

They extracted this from the Torah as Chazal interpreted: *You must be shomer My mishmeret* – make a mishmeret for My mishmeret

המאמר הג' = שיעשו סייג לתורה
שעד אותו זמן לא היו עושין סייג לאסור את המותר מחשש שמא יבואו לידי איסור
ומתוך כך תמיד היו באים לגוף העבירות
כמו שמצינו להם בנשואי נשים נכריות בס' עזרא, ובחלול שבת, ובכמה דברים,
ועתה בגלות בבל התחילו לעשות תקנות וגדרים לקדש עצמן במותר להם שלא ליגע באיסור תורה
וכבר הוציאוה מן התורה כמו שדרשו רז"ל *ושמרתם את משמרת* - עשו משמרת למשמרתי . . .

13. Emet l'Yaakov to Avot 1:1

“And make a hedge for the Torah” –

meaning that now, in the era of the Second Temple, when Klal Yisroel wasn't at the peak of perfection – as behold they were not redeemed fully . . . –

then the Men of the Great Assembly decided that so that Torah would not be forgotten from Israel - they were compelled to make hedges for the Torah, so that at least the Torah itself would be observed.

The truth is that hedges existed before then,

but each person would make a hedge for himself

in a matter that he felt he needed strengthening against his inclination,

but from then on, they decided that this evaluation could not be left in the hands of each individual,

rather the sages need to gather and to be gozeir gezeirot on the congregation,

and if not – the Torah itself would be forgotten from Israel . . .

"ועשו סייג לתורה" -
היינו שעכשיו, בתקופת בית שני, שכלל ישראל לא היו בתכלית השלמות –
דהא לא נגאלו גאולה שלמה . . . –
אז החליטו אנשי כנסת הגדולה שכדי שלא תשתכח תורה מישראל -
מוכרחים הם לעשות סייגים לתורה – כדי שעל כל פנים תשמר התורה עצמה.
ובאמת עד הזמן ההוא גם כן היו סייגים,
אלא שכל אדם היה עושה לעצמו סייג
בדבר שהרגיש שהוא צריך התחזקות כנגד יצרו,
אלא שמכאן ואילך החליטו שאי אפשר למסור ההכרעה הזו לידי כל אחד ואחד,
אלא החכמים צריכים להתאסף ולגזור גזירות על הציבור,
ואם לא – עתידה תורה עצמה שתשתכח מישראל . . .

14. Emet L'Yaakov to Avot 2:5

Don't find it astonishing . . . how it can be possible for each individual to practice their own minhag, when necessarily only one of them is practicing correctly.

The explanation of the matter is this, that the minhagim and takkanot that we have – are because the beit din of that generation saw that the congregation was loose in a certain matter, or needed strengthening, and each was unlike the other, as some places that needed takkanot different than were needed in other places, and the batei din were metaken in accordance with the place and the time and the need for the people of that area.

Even the takkanot of Rabbeinu Gershom were only accepted in the lands of Ashkenaz and not in the lands of Sefarad.

Look at this proof for this principle. We find that one of the eighteen decrees of Hillel and Shammai was that one must not read by lamplight on Shabbat because we make a gezeirah lest he adjust the lamp. Let's see – what was the prior situation? Were there readers who adjusted lamps? If yes, why didn't Rabbi Shimon ben Shetach and his beit din decree against it? If not, what made Hillel and Shammai think they would start to do so?

The explanation of the matter is: We find (see Tur OC 275) that they did not make this decree on Yom Yippur, and it is permitted to read by lamplight, because the awe/terror of the day would prevent one from adjusting the lamp . . . so they had no need to decree in previous generations, when awe of Shabbat was the same as awe of Yom Hakippurim is for us . . .

and possibly in our day if there were a beit din they would be gozeir to prohibit reading by lamplight even on Yom Kippur . . .

so we learn that everything is in accordance with the time, the need, and the place. And it is only because of the power of these gezeirot that Klal Yisroel has stood firmly against the winds blowing in every generation that seek to undermine the foundation of our national existence, and only because of the takkanot and chizukim that the managers of the generation put into practice that they stood in the breach and did not stumble.

ואל יפלא בעיניך . . . איך אפשר שכל אחד יהיה מחוייב לנהוג כמנהגו, הא בהכרח שרק אחד מהם עושה המנהג הנכון,

אבל ביאור הדבר כך הוא, שהמנהגים והתקנות שישנם אצלנו - הוא משום שראו ב"ד של אותו הדור שהצבור פרוץ באיזה דבר, או שצריכים התחזקות באיזה ענין, ולא הרי זה כהרי זה, שהיו מקומות שהצטרפו לתקנות וגזרות אחרות ממה שהצטרפו במקומות אחרים, והבתי דינין תקנו כפי המקום והזמן והצורך לבני אותה מדינה – ואפילו תקנות דרבינו גרשום נתקבלו רק בארצות אשכנז ולא נתקבלו בארצות ספרד. והא לך ראיה ליסוד זה. מצינו (שבת יא.) שאחד מהי"ח תקנות שתקנו שמאי והלל היה שאין קוראין לאור הנר בשבת דגזרינן שמא יטה את הנר. והנה נחזה אנן – מה היה באמת המצב קודם תקנה זו? האם היו מקרים שהטו הקוראים לאור הנר? אם כן, מדוע לא תיקן תקנה זו רבי שמעון בן שטח וחביריו, ואי לא היו מקרים שהטו הנר, אמאי עלה על דעתם של שמאי והלל שמא יטה, דמהיכי תיתי שיתחילו עכשיו להטות? וביאור הדבר הוא, דהנה מצינו (עיין טור או"ח סימן ער"ה) שביום הכפורים לא גזרו על זה, ומותר לקרות לאור הנר, דמחמת אימת היום לא יבוא להטות . . . וכיון שכן לא גם לגזור שמא יטה לא היו צריכים בזמנים הקודמים, דכיון דהיה עליהם אימת שבת כמו שאימת יוה"כ היא עלינו עכשיו – לא חששו שחבוא לתקן את הנר . . . ואפשר שבימינו אילו היה בית דין היו גוזרים שגם ביום הכפורים אין לקרות לאור הנר . . . ונמצינו למידין שהכל לפי הזמן והצורך והמקום.

ורק מכח גזרות אלו עמד כלל ישראל איתן נגד הרוחות הנושבים שבכל דור ודור שהשתדלו לערער על היסוד של קיום העם. ורק מחמת התקנות והחיזוקים שהנהיגו מנהיגי הדור עמדו בפרץ ולא נכשלו.

15. Talmud Sanhedrin 29a

Said Chizkiyah:

From where in Scripture do we know that all who add, subtract?

Because Scripture says: *Said Elokim: Do not eat from it and do not touch it.*

אמר חזקיה:

מניין שכל המוסיף גורע?

שנאמר: אמר א-להים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו

16. Responsa Igrot Mosheh (Rav Mosheh Feinstein) OC4:60

Regarding the fact that via electricity it is possible, by means of a timer designed for that purpose, to set things up before Shabbat so that (a stove or oven will) begin cooking on Shabbat about an hour before the meal . . .

know that according to my impoverished intellect it is obviously forbidden to permit this, because via such timers one could do all the forbidden categories of labor on Shabbat, and (run) all factories, and there could be no greater devaluation of Shabbat, and it's clear that had this device existed in the times of the Tannaim and Amoraim - they would have forbidden this . . .

Even were one to say that we cannot forbid what the Sages did not forbid, and that one may not derive further prohibitions from their decrees, even against things that are rationally more stringent, since regardless they didn't prohibit, even though this was because the case didn't exist in their time, and thus there is no actual prohibition –

nonetheless one should not permit it, since it is something that it would be appropriate to forbid . . .

הנה בדבר שע"י חשמל (ענין העלעקטרי) אפשר, ע"י מורה שעות הנעשה לכך, שיעמידנו בערב שבת באופן שיתחיל לבשל למחר ביום השבת כשעה לפני זמן האכילה . . .
הנה לענ"ד פשוט שאסור להתיר זה, דהרי ע"י מורה שעות כזה יכולים לעשות כל המלאכות בשבת, ובכל בתי החרושת (פעקטעריס), ואין לך זלזול גדול לשבת מזה, וברור שאם היה זה בזמן התנאים והאמוראים - היו אוסרין זה . . .

ואף אם נימא דאיסור אמירה לעכו"ם הוא שאסרו מצד שליחות נמי, כיון שליכא דין שליחות ממש אלא מתקנה מחמת שעושה מצד ציווי הישראל, ודאי יש להחמיר על מה שנעשה בכחו דהישראל. אבל אף אם נימא שאין לאסור אלא מה שתיקנו חכמים, ואין למילף מזה לאסור גם מה שבסברא הוא חמור, כיון שעכ"פ לא אסרו - אַךְ שהיה זה מחמת שלא היה ענין זה בימי חז"ל - אין לזה איסור ממש –
מ"מ אין להתיר זה, כיון שהוא דבר הראוי ליאסר.

17. Mishnah Shabbat 1:3

A tailor must not go out with his needle near dark, lest he forget and go out,
nor the scribe with his quill,
and he must not delouse his clothes
and he must not read by lamplight.

Actually, they said: The melamed may see where the children are reading from, but he may not read.

לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה, שמא ישכח ויצא
ולא הבלר בקולמוסו
ולא (ו) יפלה את כליו
ולא יקרא לאור הנר
באמת אמרו: החזן רואה היכן תינוקות קוראים אבל הוא לא יקרא

18. Shu"t Yabia Omer (Rav Ovadiah Yosef z"l) 1:OC: 16

...

A) Behold it is known that our teachers the rishonim and acharonim state a rule that "We ought not be gozeir gezeirot out of our own minds

as ROSH (Shabbat 2:15) wrote expressing astonishment at the Geonim, that how were they able to originate a gezeirah after Rav Ashi sealed the Talmud?!

and Magid Mishneh (to Chametz uMatzah 5:20) wrote that we ought not be gozeir gezeirot out of our own minds after the generations of the geonim

So also wrote RAN in Shu"t HaRiVaSH (390)

So also wrote RaDBZ in a responsum (1:149), and in Yekar Tif'eret (Terumot 1:22)

So also is written in Shu"t Mahari Brona 108

...

(א) הנה ידוע הדבר מאי דכיילי רבותינו הראשונים והאחרונים שאין לגזור גזירות מדעתינו, וכמ"ש הרא"ש (פ"ב דשבת סי' טו) לתמוה על הגאונים, שהיאך יכלו לחדש גזירה אחר שסתם רב אשי הש"ס! ע"ש.
והרב המגיד (פ"ה מהל' חמץ ומצה ה"כ) כ' שאין לנו לגזור גזירות מדעתנו אחר דורות הגאונים. ע"ש.
וכ"כ הר"ן בשו"ת הריב"ש (סי' שצ) בד"ה ונשוב.
וכ"כ הרדב"ז בתשובה ח"א (סי' קמט), וביקר תפארת (פ"א מה' תרומות הלכה כב).
וכ"כ בשו"ת מהר"י מברונא (סי' קח). ע"ש.

19. ROSH (1250-1327) Shabbat 2:15

and Rashi wrote

that he found in a geonic responsum a beraita (stating)

Sometimes a person is in the midst of a fast and does not pray the fast prayer

and sometimes a person is not in the midst of a fast and yet prays (the fast prayer).

How is this?

Here we are discussing the entrance (of the fast), here the exit.

Meaning:

On the eve of a fast, even though he intends to eat after praying, he prays the fast prayer;

the following night, despite still fasting when he prays the evening prayer – he doesn't pray the fasting prayer.

The geonim say in conclusion:

But we do not practice saying (the fasting prayer) in the evening, or even in the morning, lest he fall ill or have a seizure and be compelled to taste something, so it turns out that he was a liar in his prayer.

And that they usually have the sha"tz say it in the morning prayer –

that's because it's impossible that at least part of the people in the congregation won't fast.

(Rosh says:)

Regarding the geonim's concern lest he be found a liar in his prayer –

Their words are astonishing,

because if so, how can a person 'borrow' a fast and "repay" it, as if so, he would become a liar in his prayer!?

Furthermore, I am astonished, how could the geonim originate a gezeirah after Rav Ashi sealed the Talmud!?

וכתב רש"י

שמצא בתשובת הגאונים ברייתא

פעמים שאדם שרוי בתענית ואין מתפלל תפלת תענית.

ופעמים שאין שרוי בתענית ומתפלל.

הא כיצד?

כאן בכניסתו, כאן ביציאתו.

כלומר:

ערב תענית, אף על פי שעתיד לאכול אחר תפלה - מתפלל תפלת תענית;

ליל מחרתו, אף על פי שעודנו בתעניתו כשמתפלל תפלת ערבית - אינו מתפלל תפלת תענית.

וסוף דברי הגאונים [יא]

אבל אין אנו נוהגין לאומרה ערבית, אפי' שחרית, שמא יארע לו אונס חולי או בולמוס ויטעום כלום ונמצא שקרן בתפלתו.

ומה שרגילים ששליח צבור אומר שחרית –

היינו לפי שאי אפשר שלא יתענו מקצת בני אדם מן הצבור.

ועל מה שחששו הגאונים שמא ימצא שקרן בתפלתו –

דבריהם תמוהים

דא"כ, היאך לזה אדם תעניתו ופורע(ס), וא"כ יעשה שקרן בתפלתו! [יב]

ועוד, תמיהני, היאך יכלו הגאונים לחדש גזירה אחר שסתם רב אשי הש"ס!?

20. "New" Teshuvot HaGeonim – Emanuel (Ofek) 172

אבל ראשי ישיבות אבותינו ושאר חכמים לא היו אומ' ענינו בשומע תפלה, לא בערבית ולא אפי' בשחרית בתענית,

ומה טעם? שהיו אומרין לאו ברכה בפני עצמה היא (שאני) [שאנו] מבטלין אותה, הזכרה בעלמ' היא, למה מזכיר,

שמא אין אנו יכולין לסיים את היום ולהשלימו בתענית, ונמצא שקר בתפלה,

זהו טעמן, ולפי' לא היו מזכירין ענינו אלא במנחה של תענית בלבד.

אלא מי שרוצה להזכיר ענינו - יזכור.

21. Maggid Mishneh (1283-1360) to Chametz uMatzah 5:20

Similarly it is permitted to knead the dough with wine and oil etc.

...

The RAAVAD in his strictures says:

“But I say:

Perhaps this was only said for the eager, who would bake it immediately,
but to permit this to every person, as with other doughs – no.”

But I say

We ought not to be gozeir gezeirot out of our own minds after the generations of the geonim.

וכן מותר ללוש העיסה ביין ושמן וכו'.

...

ובהשגות:

ואני אומר

אולי לא נאמר כן אלא בזריזים שהיו אופין אותה מיד, אבל להתיר לכל אדם כשאר עיסות - לא
וכן הוא עיקר עכ"ל.

ואני אומר

אין לנו לגזור גזרות מדעתנו אחר דורות הגאונים

22. SHu”T MaHaRI miBrona (1400-1480) #108

I was asked:

A woman who immersed with a ring on her finger?

I responded:

If the ring was so loose that that when she extends her fingers and wiggles them strongly as if she is
throwing it, and then it falls off her finger and falls on its own – she is tehora to her husband

So I received from the greats of the world

Presumably they relied on the dispute between RASHBA and RAMBAN as to whether we decree where it
is loose because of where it is not loose

and ? rules that the rationale of the permitter makes more sense,

and that dispute among the geonim is whether lekhatilah to decree loose because of not loose

but bediavad, no one disagrees that the from the day the Talmud was sealed, no decree has been
originated that we have not found in the Talmud,

as ROSH wrote regarding the decree of ‘the seizure of the geonim’ . . .

נשאלתי

אשה שטבלה וטבעת באצבעה:

והשבת

אם הטבעת רפוי כל כך כשפושטת ומנענעת אצבעותיה בחוזק כאלו זורקת ואז נופלת הטבעת מאצבעה ושומטת
מעצמה –

טהורה לבעלה.

והכי קבלתי מפי גדולי עולם

ומסתמא סמכו על פלוגתא דרשב"א והרמב"ן ברפוי אי גזרינן אטו אינו רפוי

ופסק י"ד (=טור יורה דעה?) דמסתברא טעם המתיר,

והה"י פלוגתא בין הגאונים לכתחלה גזר רפוי אטו אינו רפוי

אבל בדיעבד, ליכא מאן דפליג דמיום שנחתם התלמוד, לא נתחדש גזירה שלא מצינו בתלמוד

כמ"ש האשירי בפ' במה מדליקין אגזרה דבולמו' דה"ג . . .

23. RaDBaZ (1479-1573), Yekar Tiferet p. 114

Mishnah Challah Chapter 2

"Fruits of the Diaspora that entered the Land – are obligated in Challah

If they went out from here to there –

Rabbi Eliezer obligates, and Rabbi Akiva exempts.

And the Yerushalmi says:

What is Rabbi Akiva's rationale?

Scripture writes *and the land to which I am bringing you there -**There* you are obligated, whether regarding fruits of the Land or of the Diaspora*There* you are obligated, but you are not obligated in the Diaspora

The RAAVAD z"l responded

that Rabbi Eliezer and Rabbi Akiva only disputed on a deoraita level, as (the text) implies that they are disputing the meaning of Scripture,

but derabanan they agree that (Diaspora fruit that enter the Land) are obligated.

But the position of our master (=RAMBAM) is

that we ought not to originate gezeirot out of our own mind, since it is not mentioned anywhere.

Is it not so that the Yerushalmi has an extensive back-and-forth about this Mishnah, and never mentions that they would be obligated derabanan?

"פירות ארץ ישראל שיצאו" וכו'

פ"ב דחלה

"פירות חוצה לארץ שנכנסו לארץ חייבין בחלה"

יצאו מכאן לשם – ר' אליעזר מחייב ור' עקיבא פוטר

ואמרינן בירושלמי

מ'ט דר' עקיבא?

דכתיב הארץ אשר אני מביא אתכם שמה –

שמה - אתם חייבין, בין בפירות הארץ בין בפירות ח"ל;

שמה - אתם חייבין, ואי אתם חייבין בח"ל

השיב הראב"ד ז"ל

שלא נחלקו ר' אליעזר ור' עקיבא אלא מן ההתורה, כדמשמע דפליגי במשמעות הכתובי',

אבל מדרבגן חייבין,

דלא גריעי מפירות שנער ומצרים עמון ומואב

ועוד, שלא יאמרו ראינו פירו' הארץ שנאכלין בטבלן

ודעת רבי'

שאינו לנו לחדש נזרות מדעתנו, כיון שלא נזכר בשום דוכתא

והלא בירוש' שקלי וטרו טובא בהך מתני' ולא הזכירו שיהיו חייבין מדרבגן

24. Shu"t RaDBaZ 1:149

You asked

about a woman who had a sensation at the time her period was expected but she checked herself and found nothing, or found a slightly thick white (liquid) – whether she is temeiah or tehorah.

Answer:

You will find this matter clearly explained in Terumat HaDeshen 246

And he z"l came out that if she found nothing – she is temeiah

but where there is something which one can say caused the sensation, as if she found something white of any other tahor color – he z"l came out lehalakhah that she is tehorah

but as a matter of practical halakhah he wrote

“However, I am afraid to be lenient if there is on the cloth some enduring dampness that is a little solid, even though it is white, because of those who would err and do not know how to distinguish between this and that blood”.

But I say

that one who upholds this stringency violates *you will evict the woman of my nation from their house of joy* and fails to do the mitzvah of onah.

שאלת

על אשה שהרגישה בשעת וסתה

ובדקה עצמה ולא מצאה, או שמצאה לבן עב קצת –
אם היא טמאה או טהורה.

תשובה

דבר זה תמצא מבואר למה"ר ישראל ז"ל סי' רמ"ו

והוא ז"ל העלה דאם לא מצאה כלום – טמאה . . .

והיכא דאיכא למיתלי להרגשה, כגון שמצאה לבן או כל מראה טהור - העלה ז"ל להלכה טהורה היא, אבל למעשה כתב

אמנם ירא אנכי להקל אם נמצא על העד לחלוחית דסמיך ויש בו מישוש קצת, אף על גב דלובן הוא, מפני הטועים שאינם יודעים להפליא בין דם לדם ע"כ.

ואני אומר:

כי המקיים חומרא זו עובר משום נשי עמי תגרשון מבית תענוהו /תענוגיה/ ומבטל מצות עונה:

25. SHu"t RIVASH 390

The responsum of R. Nissim on the three questions written above . . .

You wrote further that the custom there is that anyone who sells land, they announce on Shabbat between yotzeir and Mussaf four consecutive Shabbatot at the order of the electors that anyone who has a right in or a claim about that land must come and tell them within 30 days, and if not – he lose his right..

When you heard this, you expressed astonishment, as this is fitting to prohibit ‘so that your Shabbat-speech will not be like your weekday speech . . .

Even though I explained that this intends to discourage excessive speech, on the basis of the Yerushalmi, all the more so it is proper to forbid this, so that your Shabbat speech not be like your weekday speech .

. .

Some of the honored ones of the place responded that this practice is ancient and was established with the assent of the community and the counsel of RAAH z"l . . .

Returning to the announcement they make there

that in my opinion is completely forbidden as a matter of law, and is not under the same rubric as that which was done with the counsel of RAAH z"l . . . Even what RAAH agreed to – there is much to evaluate about it, as this is much more ‘weekday talk’ than the announcements of moredet and sikrikon . . .

But since it was done with the counsel of RAAH – it is proper to justify it in the manner I will write, namely that CHAZAL already permitted weekday talk for the sake of public needs, and these are public needs, and even though we have learned that we do not give judgements, even though those are public needs . . . that is because of a gezeirah lest he write, and so the matter is not only a prohibition of speech, but anything that involves only a weekday-speech prohibition, in the manner of this, which is continual and accomplishes a social good – we should judge it as permitted because of public need.

Don't say that in such cases as well we ought to decree lest he write,

because we have only what the sages listed, and ought not to originate gezeirot out of our heads . . .

תשובת הר"ר נסים נר"ו על ג' השאלות הכתובות למעלה . . .

עוד כתבת שיש שם מנהג שכל מי שמוכר קרקע מכריזין ביום שבת בין יוצר למוסף ארבעה שבתות רצופות במצות הברורים שכל מי שיש לו זכות או תביעה על אותו קרקע שיבא ויגיד להם תוך ל' יום, ואם לאו שיאבד את זכותו.

וכאשר שמעת כן תמהת, שזה ראוי ל'יאסר מטעם שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול . . .

ואף על פי שפי' בו שלא להרבות בדבור מן הירושלמי, כ"ש שראוי ל'יאסר אם הדבור בעצמו דומה לדבור של חול

. . . .

ומנכבדי המקום השיבו כי זה המנהג הוא קדום ונעשה בהסכמת הקהל ובעצת הרא"ה ז"ל . . .

ונשוב לאותה הכרזה שנוהגין שם, שלפי דעתי היא אסורה לגמרי מן הדין, ואינה באותו ענין שנעשה בעצת הרא"ה ז"ל . . . וגם מה שהסכים בו הרא"ה ז"ל - יש לדון עליו הרבה, שזה דבור של חול גמור הוא יותר הרבה מהכרזות מורדת וסקריקון . . . אבל מכיון שנעשה בעצת הרא"ה ז"ל - ראוי ללמד עליו זכות מן הצד שאכתוב,

והוא, שכבר התירו רז"ל דבור של חול בשביל צרכי רבים, ואלו צרכי רבים הם, ואף על פי ששנינו אין דנין אף על פי שהוא צרכי רבים . . . התם הוא משום גזרה שמא יכתוב, ואין בדבר אסור דבור בלבד, אבל כל שאין אסורו אלא

משום דיבור של חול, בכיוצא בענין זה שהוא הווה תמיד ויש בו תקון המדינה - יש לדון בו שהוא מותר מצרכי רבים.

ואין לומר שגם בזה יש לנו לגזור שמא יכתוב,

לפי שאין לנו אלא מה שמנו חכמים ז"ל, ולא לחדש גזרות מעצמינו. . .

26. Talmud Beitzah 36b – 37a

משנה.

כל שחייבין עליו משום שבות, משום רשות, משום מצוה, בשבת - חייבין עליו ביום טוב . . .

ואלו הן משום רשות:

לא דנין, ולא מקדשין, ולא חולצין, ולא מיבמין.

גמרא.

"לא חולצין ולא מיבמין" . . . וכלהו טעמא מאי? גזירה שמא יכתוב.

